

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны ... дугаар
сарын ... өдөр

Улаанбаатар хот

**САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙН
ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ**

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санхүүгийн хэрэглэгчид хүргэхэд тавигдах нийтлэг шаардлагыг тогтоох, түүнтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэх, олон нийтийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх, санхүүгийн хэрэглэгчийн хууль ёсны эрхийг хамгаалах замаар санхүүгийн тогтвортой байдалд дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

2 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж

2.1.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хуулиар санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ авахаар сонирхож байгаа, эсхүл авсан санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна.

3.2.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулиар хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхэд энэ хууль хамаарахгүй.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1."санхүүгийн хэрэглэгч" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ авахаар сонирхож байгаа, эсхүл авсан этгээдийг;

4.1.2."санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч" гэж зохицуулагч байгууллагаас хуульд заасны дагуу олгосон зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдийг;

4.1.3."санхүүгийн үйлчилгээ" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн хэрэглэгчид санал болгож, нийлүүлж байгаа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг;

4.1.4."санхүүгийн боловсрол" гэж санхүүгийн хэрэглэгч өөрийн хэрэгцээ, шаардлагад тохирсон санхүүгийн үйлчилгээг сонгох, санхүүгийн нөөцийг зохистой удирдах мэдлэг, чадварыг;

4.1.5."санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа" гэж олон нийтэд санхүүгийн боловсрол олгох, дээшлүүлэх цогц арга хэмжээг;

4.1.6."хариуцлагатай санхүүгийн үйлчилгээ" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс энэ хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэхийг;

4.1.7."санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хяналт шалгалт" гэж Зохицуулагч байгууллагаас өөрийн хянан зохицуулах чиг үүргийн хүрээнд энэ хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор хийх хяналт шалгалтын бие даасан цогц арга хэмжээг;

4.1.8."зохицуулагч байгууллага" гэж Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороог;

4.1.9."санхүүгийн үйлчилгээний бодит өртөг" гэж санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санал болгож байгаа тухайн санхүүгийн үйлчилгээний нийт зардлыг багтаасан санхүүгийн хэрэглэгчээс гарах дүнг;

4.1.10."зээлийн бодит өртөг" гэж зарласан хүү, шимтгэл, хураамж, бусад нэмэлт зардлыг багтаасан дүнг жилийн 365 хоногоор тооцсон хувиар илэрхийлсэн үзүүлэлтийг.

5 дугаар зүйл.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаандаа баримтлах зарчим

5.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч үйл ажиллагаандаа дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.ил тод байх;

5.1.2.санхүүгийн хэрэглэгчид чөлөөт сонголт хийх боломжийг олгох;

5.1.3.гомдлыг шуурхай шийдвэрлэх тогтолцоотой байх;

5.1.4.хариуцлагатай, мэргэжлийн ёс зүйтэй байх;

5.1.5.мэдээллийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах;

5.1.6.санхүүгийн үйлчилгээ нь санхүүгийн хэрэглэгчийн ашиг сонирхолд нийцсэн, хүртээмжтэй байх;

5.1.7.олон нийтийн санхүүгийн боловсролыг дэмжих.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

6 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх

6.1.Санхүүгийн хэрэглэгч нь бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах эрхтэй:

6.1.1.санхүүгийн үйлчилгээг өөрийн санхүүгийн боломж, хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлэн чөлөөтэй сонгох;

6.1.2.санхүүгийн үйлчилгээний үнэ, нөхцөл, эрсдэлийн талаар ойлгомжтой, харьцуулж болохуйц мэдээллийг үнэ төлбөргүйгээр авах;

6.1.3.талуудын хооронд үүсэж болох маргааныг шийдвэрлэх хувилбарын тухай саналаа гэрээнд тусгахыг шаардах;

6.1.4.хууль ёсны эрх, ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн гэж үзвэл санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч, хуульд заасан маргаан шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллагад хандан гомдол, маргаанаа шийдвэрлүүлэх;

6.1.5.зээлийн төлбөрийг зээлийн гэрээгээр тохиролцсон хугацаанаас өмнө нэмэлт торгууль, нэмэлт хураамж, шимтгэл, төлбөргүйгээр бүхэлд нь болон хэсэгчлэн төлөх;

6.1.6.гэрээ, хэлцлээр тохиролцсон үүрэг дуусгавар болсноос бусад тохиолдолд санхүүгийн үйлчилгээг авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор шимтгэл, хураамж, нэмэлт төлбөр, торгуульгүйгээр тухайн үйлчилгээнээс татгалзах, цуцлах;

7 дугаар зүйл.Санхүүгийн хэрэглэгчийн үүрэг

7.1.Санхүүгийн хэрэглэгч нь бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах үүргийг хүлээнэ:

7.1.1.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдуулан хуульд заасны дагуу шаардсан мэдээллийг үнэн зөвөөр мэдээлэх;

7.1.2.энэ хуулийн 7.1.1-д заасан мэдээлэлд өөрчлөлт орсон нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчтэй байгуулсан гэрээнд үр дагавар үүсгэхээр бол тухайн мэдээллийг тухай бүр шинэчлэн санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид гаргаж өгөх;

7.1.3.хуульд заасан маргаан шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллагад гомдол гаргасан өдрөөс эхлэн маргаан шийдвэрлэх хүртэлх хугацаанд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс хохирол барагдуулахыг шаардахгүй байх;

7.1.4.энэ хуулийн 6.1.6-д заасан тохиолдолд тухайн үйлчилгээг авснаас хойших ашигласан хугацаанд ногдох санхүүгийн үйлчилгээний үнэ, төлбөрийг санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид төлөх;

7.2.Санхүүгийн хэрэглэгч нь энэхүү үүргийг биелүүлээгүй, эсхүл санаатайгаар худал, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл өгсөн тохиолдолд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь хуульд заасан журмын дагуу үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзах, үйлчилгээний хүрээг хязгаарлах, харилцааг зогсоох арга хэмжээ авах үндэслэл болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ҮҮРЭГ БА ХОРИГЛОХ ЗҮЙЛ

8 дугаар зүйл.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүрэг

8.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах үүргийг хүлээнэ:

8.1.1.санхүүгийн хэрэглэгчийн санхүүгийн чадамж, хэрэгцээнд үндэслэн санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэх;

8.1.2.гэрээнд өөрчлөлт оруулах санал гаргах, гэрээнээс татгалзах, цуцлах эрхтэй болохыг гэрээ байгуулахаас өмнө санхүүгийн хэрэглэгчид танилцуулах;

8.1.3.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд үндэслэл бүхий тайлбарыг санхүүгийн хэрэглэгчид мэдэгдэх;

8.1.4.санхүүгийн хэрэглэгчтэй гэрээ байгуулахдаа тухайн гэрээний агуулга, нөхцөл, хүү, хураамж, шимтгэл, нэмэлт төлбөр, тэдгээрийг тооцсон аргачлалыг танилцуулж, тайлбарлах;

8.1.5.санхүүгийн хэрэглэгчтэй харилцах, гомдлыг хянан шийдвэрлэх дотоод журам, бүтэцтэй байх;

8.1.6.санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг энэ хуульд заасан хугацаанд үнэ төлбөргүйгээр шийдвэрлэж, шийдвэрийн талаар санхүүгийн хэрэглэгчид бичгээр эсхүл цахим хэлбэрээр мэдэгдэх;

8.1.7.санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэсэн тухай нэгдсэн тайлан, мэдээг тогтоосон хугацаанд зохицуулагч байгууллагад хүргүүлж, өөрийн цахим хуудсанд байршуулах;

8.1.8.санхүүгийн хэрэглэгчид хохирол учруулсан нь маргаан шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллагаас тогтоогдсон тохиолдолд хохирлыг барагдуулах;

8.1.9.санхүүгийн хэрэглэгчийн хувийн мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, ашиглах, нууцлал, аюулгүй байдлыг хуульд заасны дагуу хангах;

8.1.10.зохицуулагч байгууллагаас шаардсан баримт бичиг, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд бүрэн гүйцэд, үнэн зөв гаргаж, хүргүүлэх;

8.1.11.санхүүгийн хэрэглэгчид санхүүгийн үйлчилгээ, зээлийн бодит өртгийг танилцуулах;

8.1.12.санхүүгийн үйлчилгээний гэрээтэй уншиж танилцах нөхцөл, боломжоор санхүүгийн хэрэглэгчийг хангах;

8.1.13.эрх бүхий албан тушаалтан, ажилтныг энэ хуулийн 23.1-т заасан хөтөлбөрийн дагуу сургалтад хамруулах;

8.1.14.энэ хуулийн 6.1.6-д заасан нөхцөл бий болоход тухайн үйлчилгээг авснаас хойших ашигласан хугацаанд ногдох санхүүгийн үйлчилгээний үнэ, төлбөрөөс бусад шимтгэл, хураамж, нэмэлт төлбөр, торгуулийг санхүүгийн хэрэглэгчээс авахгүй байх;

8.1.15.санхүүгийн хэрэглэгч санхүүгийн үйлчилгээтэй холбогдуулах санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагад гомдол гаргасан бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч өөрийн буруугүй болохыг нотлох;

8.1.16.олон нийтийн санхүүгийн боловсролыг дэмжих;

8.1.17.ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон тусгайлсан бодлого, журамтай байх.

8.2.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх хууль тогтоомжийн дагуу санхүүгийн хэрэглэгчид дараах тайлбар, мэдээллийг өгөх үүрэгтэй.

8.2.1.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх хууль тогтоомжийн дагуу харилцагчаас мэдээлэл, баримт бичиг шаардах, харилцагчийг таньж мэдэх болон эрсдэлийн түвшнийг тодорхойлох арга хэмжээ авах болсон үндэслэлийг санхүүгийн хэрэглэгчид тайлбарлах бөгөөд уг тайлбарт “мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх хууль тогтоомжид заасан шаардлагын дагуу” гэсэн ерөнхий үндэслэлийг дурдана.

8.2.2.энэ зүйлийн 8.2.1-д заасан тайлбарыг өгөхдөө тухайн харилцагчийг сэжигтэйд тооцсон эсэх, сэжигтэй гүйлгээний тайлан илгээсэн эсэх, дотоод эрсдэлийн үнэлгээ, шалгалтын нарийвчилсан мэдээллийг ил болгохыг хориглоно.

9 дүгээр зүйл. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид хориглох зүйл

9.1. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид бусад хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах зүйлийг хориглоно:

9.1.1. санхүүгийн хэрэглэгчид төөрөгдүүлэхүйц, бодит бус мэдээлэл өгөх, түгээх;

9.1.2. санхүүгийн хэрэглэгчид санхүүгийн үйлчилгээ авах, бусад санхүүгийн үйлчилгээг давхар авах, гэрээ байгуулахыг тулган шаардах;

9.1.3. санхүүгийн хэрэглэгчийн санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг чөлөөтэй сонгох эрхийг хязгаарлах;

9.1.4. хууль тогтоомжоор тусгайлан зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд энэ хууль болон бусад хуулиар тогтоосон хариуцлагаас өөрийгөө чөлөөлөх, эсхүл хариуцлагыг хязгаарласан нөхцөлтэй гэрээг санхүүгийн хэрэглэгчтэй байгуулах;

9.1.5. гэрээнд зааснаас бусад аливаа хүү, анз, хураамж, шимтгэл, нэмэлт төлбөр шаардах;

9.1.6. санхүүгийн хэрэглэгчид сэтгэл санааны болон бусад хэлбэрийн дарамт үзүүлэх, санхүүгийн хэрэглэгчийн мэдээллийг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд гуравдагч этгээдэд дамжуулах, түгээх;

9.1.7. энэ хуулийн 6.1.6-д заасан нөхцөл бий болоход санхүүгийн хэрэглэгчээс торгууль, хураамж, шимтгэл, тэдгээртэй адилтган тооцох аливаа төлбөр авахыг хориглоно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА БА МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДАЛ

10 дугаар зүйл. Санхүүгийн үйлчилгээнд тавигдах шаардлага

10.1. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн үйлчилгээг сурталчлах, санхүүгийн хэрэглэгчийн оновчтой шийдвэр гаргалтыг дэмжих зорилгоор санхүүгийн үйлчилгээний танилцуулгыг олон нийтэд мэдээлнэ.

10.2. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн үйлчилгээний нөхцөл, бодит өртөг, түүний задаргаа, төлбөрийн хуваарь, онцлог, эрсдэл болон үр дагаврын талаарх бүрэн гүйцэд, үнэн зөв, ойлгомжтой, харьцуулж болохуйц мэдээллээр санхүүгийн хэрэглэгчийг хангана.

10.3. Санхүүгийн үйлчилгээний танилцуулгад энэ хуулийн 10.2-т заасан мэдээллээс гадна санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдол барагдуулах журам, бүтцийн талаарх мэдээллийг тусгана.

10.4. Энэ хуулийн 10.2-т заасан мэдээлэл болон хэрэглэгчтэй байгуулах гэрээ нь танилцахад тод, гаргацтай, уншигдахуйц тодорхой байна.

10.5. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч санхүүгийн хэрэглэгчтэй гэрээ байгуулахдаа энэ хуулийн 10.2-т заасан мэдээллээр хангаснаа нотолж, хяналтын хуудсаар баталгаажуулна.

10.6. Санхүүгийн үйлчилгээний танилцуулгад орсон өөрчлөлтийг тухай бүр олон нийтэд мэдээлнэ.

10.7. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 10.6-д заасан өөрчлөлт нь санхүүгийн хэрэглэгчтэй байгуулсан гэрээний нөхцөлийг өөрчлөхөөр бол санхүүгийн хэрэглэгч уг нөхцөлийг бичгээр зөвшөөрсөн тохиолдолд хүчин төгөлдөр болно.

10.8. Санхүүгийн үйлчилгээний танилцуулгад тавигдах нийтлэг шаардлага, агуулгыг Зохицуулагч байгууллага тогтооно.

11 дүгээр зүйл. Мэдээллийн ил тод байдал

11.1. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь хуульд заасан болон Зохицуулагч байгууллагаас тогтоосон бусад мэдээллийг нийтлэх, өөрийн цахим хуудсанд байршуулах зэргээр олон нийтэд нээлттэй байлгана.

11.2. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн мэдээллийн илт тод байдлын журмыг Зохицуулагч байгууллага батална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ГОМДОЛ, МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

12 дугаар зүйл. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид гомдол гаргах

12.1. Санхүүгийн хэрэглэгч санхүүгийн үйлчилгээтэй холбоотой хууль болон гэрээгээр олгогдсон өөрийн эрх зөрчигдсэн гэж үзвэл санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид гомдол гаргана.

12.2. Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч энэ хуулийн 8.1.5-д заасан журмыг үйлчилгээний нэгж болон өөрийн цахим хуудсанд байршуулна.

12.3. Энэ хуулийн 8.1.5-д заасан журамд санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагаа, түүний дараалал, гомдлыг шийдвэрлэсэн хариуг хүргэх арга, хэлбэрийг тодорхой тусгана.

12.4.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч гомдлыг амаар, утсаар, бичгээр, цахим шуудан болон цахим хуудас зэргээр үнэ төлбөргүй хүлээн авна.

12.5.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг хүлээн авснаас хойш шууд шийдвэрлэх боломжтой бол ажлын гурав хүртэл өдөр, бусад гомдлыг 30 хоногт багтаан шийдвэрлэнэ.

12.6.Гомдол шийдвэрлэсэн шийдвэрийг санхүүгийн хэрэглэгч эс зөвшөөрсөн, эсхүл энэ хуульд заасан хугацаанд шийдвэрлээгүй тохиолдолд Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагад гомдол гаргах эрхтэй талаар санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч санхүүгийн хэрэглэгчид мэдэгдэнэ.

12.7.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагатай харилцах эрх бүхий ажилтныг томилж ажиллуулна.

12.8.Санхүүгийн хэрэглэгч нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн шийдвэрийг эс зөвшөөрсөн, эсхүл энэ хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.5-д заасан хугацаанд гомдлыг шийдвэрлээгүй тохиолдолд гомдол шийдвэрлэх хугацаа дууссанаас хойш Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагад Иргэний хуульд заасан хөөн хэлэлцэх хугацааг баримтлан гомдол гаргаж болно.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ БАЙГУУЛЛАГА

13 дугаар зүйл.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын эрх зүйн байдал

13.1.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч болон санхүүгийн хэрэглэгчийн хооронд гарсан санхүүгийн үйлчилгээнд холбогдох маргааныг үнэ төлбөргүйгээр түргэн шуурхай, хараат бусаар шийдвэрлэх чиг үүргийг бие даасан, мэргэшсэн Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага хэрэгжүүлнэ.

13.2.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага нь төрөөс үүсгэн байгуулсан, төр, хувийн хэвшил зэрэг аливаа этгээдээс хараат бус, бие даасан энэ хуульд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хуулийн этгээд бөгөөд тогтоосон загвараар хийсэн тамга, тэмдэг, хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага өөрийн бэлгэдэл тэмдэгтэй байж болно.

13.3.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага нь Удирдах зөвлөл, маргааныг хянан шийдвэрлэх омбудсман (цаашид “омбудсман” гэх) болон ажлын албанаас бүрдэнэ.

13.4.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага албан татвар, хураамж шимтгэлээс чөлөөлөгдөнө.

14 дүгээр зүйл.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын санхүүжилт

14.1.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын эхлэлтийн санхүүжилтийг Монголбанкнаас бүрдүүлнэ.

14.2.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын санхүүжилт нь санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч бүх салбарын оролцогчдын жилийн хураамж, үйлчилгээний шимтгэл, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

14.3.Жилийн хураамж, үйлчилгээний шимтгэлийг санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн актив хөрөнгө, шийдвэрлэсэн маргааны тоонд үндэслэн санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын Удирдах зөвлөл тогтооно.

14.4.Удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүний цалин хөлсний хэмжээг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо тогтооно.

14.5.Шаардлагатай тохиолдолд Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах зорилгоор Монголбанк болон улсын төсвөөс санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж болно.

15 дугаар зүйл.Удирдах зөвлөл

15.1.Удирдах зөвлөл нь долоон гишүүнтэй байх бөгөөд Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хорооноос томилж, чөлөөлнө.

15.2.Удирдах зөвлөлийн дарга нь орон тооны, бусад гишүүд (цаашид хамтад нь “гишүүн” гэх) орон тооны бус байна.

15.3.Гишүүнийг зургаан жилийн хугацаагаар томилох бөгөөд нэг удаа улируулан томилж болно.

15.4.Гишүүний бүрэн эрх Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хорооноос томилсноор эхэлж, дараагийн гишүүнийг томилсноор дуусгавар болно.

15.6.Гишүүн нь банк, санхүү, эдийн засаг, хууль зүйн чиглэлээр мэргэшсэн, эдгээр салбарын хяналт зохицуулалт, ажлын дадлага туршлагатай дараах шаардлагыг хангасан иргэн байна:

15.6.1.Монгол Улсын 30 нас хүрсэн иргэн, ял шийтгэлгүй;

15.6.2.банк, санхүү, эдийн засаг, хууль зүйн мэргэжлээр магистрын болон түүнээс дээш зэрэг, цолтой.

15.6.3.Улсын Их Хурлын болон Засгийн газрын гишүүн, төрийн улс төрийн бусад албан тушаалтан, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, бүх шатны шүүхийн шүүгч, прокурор, төрийн захиргааны албан тушаалтан бус байх;

15.6.4.сүүлийн таван жилийн хугацаанд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид эрх бүхий албан тушаалтнаар ажиллаж байгаагүй байх.

15.7.Гишүүнийг сонгон шалгаруулах журмыг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо батална.

15.8.Гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусахаас 60-аас доошгүй хоногийн өмнө Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын гишүүнд нэр дэвшигчийг сонгон шалгаруулах тухай олон нийтийн хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлнэ.

15.9.Энэ хуулийн 15.7-т заасан шаардлагыг хангасан иргэн сонгон шалгаруулалтыг нийтэд мэдээлснээс хойш 30 хоногийн дотор нэр дэвших тухай хүсэлтээ Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороонд хүргүүлнэ.

15.10.Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо ажлын хэсэг байгуулж, 60 хоногийн дотор сонгон шалгаруулалт явуулна. Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтад хамгийн өндөр оноо авсан иргэдээс сул орон тоо гарсан гишүүний тоогоор нэр дэвшүүлж, Эдийн засгийн байнгын хороо нэр дэвшигчийн сонголт зохион байгуулна.

15.11.Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо долоо хоногийн дотор хэлэлцэж, томилох эсэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.

15.12.Гишүүнд нэр дэвшигчийг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хорооны гишүүдийн олонх дэмжээгүй бол 14 хоногийн дотор энэ хуульд заасан журмын дагуу дахин сонгон шалгаруулалт зохион байгуулж, хамгийн өндөр оноо авсан иргэдээс дарааллын зарчмаар өөр иргэний нэрийг дэвшүүлнэ.

15.13.Гишүүнд нэр дэвшигчийг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хорооны гишүүдийн олонх дэмжээгүй бол тухайн иргэнийг дахин нэр дэвшүүлэхгүй.

15.14.Гишүүнийг томилохдоо жендерийн тэгш байдлыг харгалзан үзэх бөгөөд энэ хуулийн 15.1-д заасан гишүүний 40-өөс доошгүй хувь нь аль нэг хүйсийн төлөөлөл байна.

15.15.Гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болохоос өмнө хуульд заасан үндэслэлээр албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн, огцорсон, нас барсан тохиолдолд Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо 60 хоногийн дотор энэ хуульд заасны дагуу нөхөн томилно.

15.16.Удирдах зөвлөлийн даргын түр эзгүйд гишүүдээс хамгийн удаан жил ажилласан гишүүн, энэхүү шаардлагыг хэд хэдэн гишүүн хангаж байвал тэдгээрийн хамгийн ахмад настай гишүүн даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэнэ.

15.17.Удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүнийг дор дурдсанаас бусад тохиолдолд үүрэгт ажлаас чөлөөлөхийг хориглоно:

15.17.1.ёс зүйн ноцтой зөрчил гаргасан;

15.17.2.эрүүл мэндийн хувьд ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй болсон;

15.17.3.өөрөө хүсэлт гаргасан;

15.17.4.гэмт хэрэг үйлдсэн болохыг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон.

15.18.Удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн нь омбудсманы маргаан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцох, шийдвэр гаргахад нөлөөлөхийг хориглоно.

15.19.Удирдах зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

15.19.1.омбудсманы хараат бус, бие даасан байдлыг хангах;

15.19.2.омбудсманы үйл ажиллагааны үр дүн болон үр ашигт байдалд хяналт тавих;

15.19.3.омбудсман болон ажлын албаны орон тоо, цалин хөлсний хэмжээг үндэслэлтэй тогтоох;

15.19.4.омбудсманы сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, омбудсманыг томилох, чөлөөлөх;

15.19.5.омбудсманы ёс зүйн дүрэм, маргаан шийдвэрлэх журмыг батлах;

15.19.6.санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын гүйцэтгэлийн жилийн төлөвлөгөөг батлах;

15.19.7.санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороонд хүргүүлэх;

15.19.8.Зохицуулагч байгууллагатай зөвшилцөн Санхүүгийн омбудсманы үйл ажиллагааны журмыг батлах.

15.20.Удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны хэлбэр нь хуралдаан байх бөгөөд дэгээ өөрөө тогтооно.

15.21.Удирдах зөвлөлийн шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байна.

15.22.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага гомдол, маргаан шийдвэрлэсэн талаарх статистик мэдээллийг улирал тутам гаргаж дараа

улирлын эхний 10 хоногийн дотор Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо, Зохицуулагч байгууллагад хүргүүлнэ.

15.23.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага энэ хуулийн 15.22-т заасан статистик мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийж санал, дүгнэлтийг Зохицуулагч байгууллагад хүргүүлнэ.

16 дугаар зүйл.Омбудсман

16.1.Омбудсман нь энэ хуулийн хүрээнд санхүүгийн хэрэглэгчээс гаргасан санхүүгийн үйлчилгээтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

16.2.Омбудсман нь энэ хуулийн 15.3-т заасан шаардлагыг хангасан иргэн байна.

16.3.Омбудсманыг дор дурдсанаас бусад тохиолдолд үүрэгт ажлаас чөлөөлөхийг хориглоно:

15.3.1.ёс зүйн ноцтой зөрчил гаргасан;

15.3.2.эрүүл мэндийн хувьд ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй болсон;

15.3.3.өөрөө хүсэлт гаргасан;

15.3.4.гэмт хэрэг үйлдсэн болохыг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон.

16.4.Омбудсман нь хараат бус, бие даасан байдлаар ажиллаж, гомдол, маргааныг түргэн шуурхай, шударгаар шийдвэрлэх үүрэгтэй.

16.5.Удирдах зөвлөл энэ хуулийн 16.4-т заасан үүргээ биелүүлээгүй омбудсманыг нэн даруй чөлөөлнө.

17 дугаар зүйл.Омбудсманы эрх зүйн хамгаалалт, баталгаа

17.1.Омбудсман нь бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ дараах баталгаагаар хангагдана:

17.1.1.эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хууль ёсны дагуу гаргасан шийдвэрийг биелүүлээгүй, эсхүл түүнийг биелүүлснээс санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч, хэрэглэгч, гуравдагч этгээдэд учирсан хохирлыг хариуцахгүй;

17.1.2.хуулиар хүлээлгэсэн албан үүрэгтэй нь холбоотойгоор заналхийлэх, сүрдүүлэх, амь бие, эрүүл мэндэд нь халдах аливаа хууль бус үйлдлээс омбудсман, түүний гэр бүлийн гишүүдийг төр хамгаалах;

17.1.3.үүргээ гүйцэтгэх үедээ эрүүл мэнд нь хохирсон буюу амь насаа алдсан тохиолдолд түүнд болон түүний гэр бүлд Удирдах зөвлөлөөс тогтоосон журмын дагуу тэтгэвэр, тэтгэмж, зардлыг олгох.

17.2.Энэ хуульд зааснаас бусад үндэслэлээр омбудсманы бүрэн эрхийг хязгаарлах, түдгэлзүүлэх, дуусгавар болгохыг хориглоно.

17.3.Омбудсманы хараат бус байдалд халдсан, омбудсманы үйл ажиллагаанд саад учруулсан хэн боловч хуулийн хариуцлага хүлээнэ.

17.4.Хуульд заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж гаргасан шийдвэртэй нь холбоотой аливаа маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хууль зүйн туслалцаа авах, холбогдох бусад зардлыг Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага хариуцна.

18 дугаар зүйл.Ажлын алба

18.1.Ажлын алба нь эдийн засаг, санхүү, банк, хууль эрх зүй, мэдээллийн технологи, хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр мэргэшсэн ажилтнуудаас бүрдэх бөгөөд санхүүгийн боловсрол олгох, омбудсманы маргаан хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагааг явуулахад туслах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

18.2.Ажлын албаны дарга, ажилтнуудыг Удирдах зөвлөл нээлттэй сонгон шалгаруулж, томилно.

19 дүгээр зүйл.Омбудсманы гомдол, маргаан хянан шийдвэрлэх журам

19.1.Санхүүгийн хэрэглэгчээс Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллагад хандан гомдол гаргах, гомдол, маргааныг судлах, хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагааны журмыг Зохицуулагч байгууллагатай зөвшилцөж, олон нийтийн саналыг авсны үндсэн дээр Удирдах зөвлөл батална.

19.2.Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага дараах тохиолдолд хүлээн авсан гомдлоор маргаан үүсгэхээс татгалзана:

19.2.1.энэ хуульд заасан шаардлагыг хангаагүй;

19.2.2.тухайн гомдлыг санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч шийдвэрлэж, гомдлыг бүрэн барагдуулсан;

19.2.3.тухайн гомдлыг омбудсман, шүүх болон бусад хууль хяналтын байгууллага хянаж байгаа, эсхүл өмнө нь шийдвэрлэсэн;

19.2.4.гомдлын шинж чанар нь шүүхээр шийдвэрлэхэд илүү зохимжтой гэж омбудсман үзсэн.

19.3.Омбудсман маргаан үүсгэхээс татгалзсан бол санхүүгийн хэрэглэгчид үндэслэл бүхий шийдвэрээ ажлын 3 өдрийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ.

20 дугаар зүйл.Баримт, мэдээлэл гаргуулах

20.1.Омбудсман маргаан шийдвэрлэхэд ач холбогдол бүхий баримт, мэдээллийг маргалдагч талуудаас шаардах эрхтэй.

20.2.Маргалдагч талууд энэ хуулийн 20.1-д заасан шаардлагын дагуу омбудсманы тогтоосон хугацаанд баримт мэдээллийг хүргүүлэх үүрэгтэй.

20.3.Энэ зүйлд заасан шаардлагыг маргалдагч талууд тогтоосон хугацаанд зохих ёсоор биелүүлээгүй бол омбудсман гомдлыг буцаах, эсхүл маргааныг аль нэг талд ашигтайгаар шийдвэрлэх эрхтэй.

20.4.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч энэ хуулийн 8.1.15-т заасны дагуу өөрийн буруугүй болохыг нотлох үүрэгтэй.

21 дугаар зүйл.Омбудсманы шийдвэр

21.1.Омбудсман нь энэ хуулийн 4.1.3-т заасан санхүүгийн үйлчилгээ болон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 100 дахин нэмэгдүүлснээс дээшгүй үнийн дүн бүхий гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэнэ.

21.2.Омбудсманы хүлээн авсан гомдол, маргааныг талуудын харилцан зөвшилцөлд хүргэх замаар шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ.

21.3.Омбудсман маргаан шийдвэрлэхдээ холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журам, санхүүгийн салбарын тогтсон жишгийг баримтлан, санхүүгийн хэрэглэгчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаална.

21.4.Талууд маргааныг зөвшилцлөөр шийдвэрлэж эвлэрсэн бол омбудсман эвлэрлийн гэрээний үндсэн нөхцөлүүдийг бүртгэн авна. Зөвшилцөлд хүрээгүй тохиолдолд шударга ёс, эрх зүйн үндсэн зарчмуудыг баримтлан маргааныг хянан шийдвэрлэж, талуудад шийдвэрээ бичгээр хүргүүлнэ.

21.5.Омбудсманы шийдвэрийг зөвхөн санхүүгийн хэрэглэгч хүлээн зөвшөөрөөгүй бол шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор Иргэний хэргийн шүүхэд гомдол гаргаж болно.

21.6.Энэ хуулийн 21.5-т заасан омбудсманы шийдвэрт холбогдох маргааныг Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх анхан шатны журмаар, Улсын дээд шүүх давж заалдах журмаар хянан шийдвэрлэнэ.

21.7.Санхүүгийн хэрэглэгч энэ хуулийн 21.5-д заасан хугацаанд шүүхэд нэхэмжлэл гаргаагүй бол омбудсманы шийдвэр эцсийнх болно.

21.8.Омбудсманы шийдвэр энэ хуулийн 21.7-д заасны дагуу эцсийнх болсон тохиолдолд талууд шүүхэд энэ талаар гомдол гаргах эрхгүй.

21.9.Омбудсманы шийдвэр гомдол, маргааныг гомдол гаргагчийн талд шийдвэрлэсэн бол санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид гомдол гаргагчийн хохирлыг барагдуулах, бусад замаар зөрчлөө арилгахыг даалгасан хэлбэртэй байж болно.

21.10.Энэ хуулийн 21.7-д заасан шийдвэрийг санхүүгийн хэрэглэгч нь Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасны дагуу шүүхээр баталгаажуулж, шийдвэрийг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд заасан журмын дагуу гүйцэтгүүлнэ.

22 дугаар зүйл. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх үйл ажиллагааг олон нийтэд тайлагнах

22.1. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага улирал бүр өөрийн үйл ажиллагаа, гомдол, маргаан хянан шийдвэрлэсэн шийдвэрийн тоо, төрөл болон чиг хандлагын талаарх мэдээллийг олон нийтэд хүргэнэ.

22.2. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага маргаан хянан шийдвэрлэсэн шийдвэрийг хувь хүний нууцлалыг хамгаалж, санхүүгийн омбудсманы цахим хуудсанд нийтэлнэ.

22.3. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх хүрээнд өөрийн үйл ажиллагааг олон нийтэд таниулан сурталчилна.

22.4. Санхүүгийн маргаан шийдвэрлэх байгууллага энэ хуулийн 21.1-т зааснаас бусад төрлийн санхүүгийн үйлчилгээтэй төсөөтэй гомдолд дүн шинжилгээ хийж, санал дүгнэлтийг холбогдох эрх бүхий байгууллагад хүргүүлж болно.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН БОЛОВСРОЛ

23 дугаар зүйл. Санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа

23.1. Иргэдийн санхүү, эдийн засгийн боловсролыг дээшлүүлэх стратегийг Санхүүгийн тогтвортой байдлын зөвлөл болон боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хамтран батална.

23.2. Энэ хуулийн 23.1-д заасан хөтөлбөр дараах шаардлагыг хангасан байна:

23.2.1. үндэсний хөгжлийн бодлогод тулгуурлах;

23.2.2. төрөөс мөнгөний бодлогын талаар баримтлах үндсэн чиглэл зэрэг эдийн засаг, санхүүгийн салбарын хөгжилтэй холбоотой гарсан бодлогын баримт бичигтэй уялдах;

23.2.3. олон улсын жишиг, шилдэг туршлагад нийцсэн байх.

23.3.Санхүүгийн боловсрол дээшлүүлэх үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

- 23.3.1.хүртээмжтэй байх;
- 23.3.2.цогц мэдээ, мэдээллийг агуулсан байх;
- 23.3.3.тасралтгүй байх;
- 23.3.4.хяналт, үнэлгээг тогтмол хийдэг байх;
- 23.3.5.олон нийт, хүний нөөцийг чадавхжуулах зорилготой байх;

23.4.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан, ажилтныг мэргэшүүлэх, ёс зүйн болон санхүүгийн хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах чиглэлийн сургалтын агуулга, төлөвлөгөөг зохицуулагч байгууллага болон салбар бүрийн мэргэжлийн холбоо энэ хуулийн 23.1-т заасан хөтөлбөрт нийцүүлэн хамтран батална.

23.5.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээг энэ хуулийн 23.4-т заасан төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулна.

23.6.Мэргэжлийн холбоо нь энэ хуулийн 23.1-д заасан хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд санхүүгийн маргаан таслах байгууллага, зохицуулагч байгууллагатай хамтран ажиллана.

23.7.Мэргэжлийн холбоо санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх асуудал хариуцсан салбар зөвлөлтэй байх бөгөөд энэ хуулийн 23.4-т заасан төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангуулах, үнэлэх, санал боловсруулах, бусад зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

23.8.Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч нь жил бүр үйл ажиллагааны цэвэр ашгийн нэг хувиас доошгүй хувийг олон нийтэд санхүүгийн боловсрол олгох ажилд зарцуулна.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ЗОХИЦУУЛАГЧ БАЙГУУЛЛАГА

24 дүгээр зүйл.Зохицуулагч байгууллагын бүрэн эрх

24.1.Зохицуулагч байгууллага нь хуульд заасан чиг үүргээс гадна санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хүрээнд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

24.2.Зохицуулагч байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.2.1.санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах;

24.2.2.санхүүгийн боловсрол дээшлүүлэх үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах;

24.2.3.санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх;

24.2.4.санхүүгийн үйлчилгээнд хамрагдах хэлбэрээр санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн зан төлөвийг үнэлж, үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

24.2.5.санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр бусад эрх бүхий байгууллагатай хамтран ажиллах;

24.2.6.санхүүгийн хэрэглэгч, санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа хууль тогтоомж зөрчсөн нь гэмт хэргийн шинжтэй байвал эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх;

24.2.7.хуульд заасан бусад.

24.3.Зохицуулагч байгууллага энэ хуульд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд дараах дүрэм, журам, заавар, аргачлалыг батална:

24.3.1.санхүүгийн үйлчилгээнд тавигдах нөхцөл, шаардлага, хязгаарлалт;

24.3.2.санхүүгийн хэрэглэгчийг мэдээллээр хангасныг нотлох хяналтын хуудасны жишиг загвар;

24.3.3.санхүүгийн үйлчилгээний хүртээмжийг үнэлэх аргачлал;

24.3.4.санхүүгийн хэрэглэгчийн гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэсэн тайлан, мэдээний загвар;

24.3.5.хуульд заасан бусад.

24.4.Зохицуулагч байгууллага энэ хуулийн 24.3-т заасан дүрэм, журам, заавар, аргачлалыг батлахдаа санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс гарах холбогдох зардал, санхүүгийн хэрэглэгчид хүрэх үр ашиг, санхүүгийн хүртээмжид үзүүлэх нөлөөлөл зэргийг харгалзан үзнэ.

24.5.Зохицуулагч байгууллагууд зээлийн бодит өртгийг тооцох аргачлалыг хамтран батална.

24.6.Зохицуулагч байгууллага санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах зорилгоор санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчид дараах арга хэмжээг авах эрхтэй:

24.6.1.энэ хуульд заасан үүргээ зөрчсөн санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчээс гаргасан алдаа дутагдлыг арилгахыг шаардах;

24.6.2.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч санхүүгийн хэрэглэгчид хохирол учруулсан бол хохирлыг арилгах, санхүүгийн хэрэглэгчийн үндэслэлгүйгээр болон илүү төлсөн төлбөрийг буцаан олгохыг даалгах;

24.6.3.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн буруу ташаа мэдээлэл, мэдэгдэл, зар сурталчилгааг залруулахыг шаардах;

24.6.4.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийг тодорхой санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэхийг хэсэгчлэн болон бүхэлд нь хязгаарлах, түдгэлзүүлэх, зогсоох;

24.6.5.санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааны зөвшөөрлийг хуульд заасны дагуу түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох, хасах;

24.6.6.шаардлагатай гэж үзсэн бусад арга хэмжээ.

24.7.Зохицуулагч байгууллага энэ хуулийн 24.6-д заасныг хэрэгжүүлэхдээ тус тусын хуульд заасан албадлагын арга хэмжээг авна.

24.8.Зохицуулагч байгууллага санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх, олон нийтэд санхүүгийн боловсрол олгох, дээшлүүлэх чиг үүрэг бүхий бие даасан нэгж, орон тоотой байна.

24.9.Зохицуулагч байгууллага санхүүгийн хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах зорилгоор төрийн бусад эрх бүхий байгууллагатай хамтарсан хяналт шалгалт хийж болно.

24.10.Зохицуулагч байгууллага энэ хуулийн 24.2.4-т заасныг хэрэгжүүлэхдээ шаардлагатай тохиолдолд гэрээний үндсэн дээр бусад этгээдээр гүйцэтгүүлж болно.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД

25 дугаар зүйл.Шударга бус зээлийн эсрэг арга хэмжээ

25.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд болон бусад зээлдүүлэгч этгээд нь зээлдэгчийн орлого, бусад төлбөрийн үүргийг харгалзан зээлдэгчийн төлбөрийн чадварт нийцүүлэн зээл олгоно.

25.2.Энэ хуулийн 25.1-д заасан зээлдүүлэгчээс зээл олгоход дараах зүйлийг хориглоно:

25.2.1.зээлийн хүүг урьдчилан авах;

25.2.2.зээлийн бодит өртгөөс бусад аливаа хураамж, шимтгэл, нэмэлт төлбөр авах;

25.2.3.зээл авахыг тулган шаардах;

25.2.4.зээлийн нөхцөлийн талаарх мэдээллийг нуун дарагдуулах, худал мэдээлэл өгөх, зээлдэгчийг төөрөгдөлд оруулах.

25.3.Банк, зээлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр эрхэлж байгаа эрх бүхий хуулийн этгээдээс бусад хувь хүн, хуулийн этгээд аливаа зар сурталчилгаа, бусад мэдээллийн хэрэгслийг ашиглаж, олон нийтэд санал болгон, зээл олгохыг хориглоно.

25.4.Зээлдүүлэгч зээлийн төлбөр барагдуулахдаа хууль тогтоомж, нийтээр дагаж мөрдөх зан суртахууны хэм хэмжээг баримтлан, зээлдэгчийн хууль ёсны эрх, нэр хүндийг хүндэтгэн, хувийн нууцыг хадгалж, хамгаална.

25.5.Зээлийн гэрээг бичгээр эсхүл цахим хэлбэрээр хийх бөгөөд энэ шаардлагыг хангаагүй бол зээлдүүлэгч хүү авах эрхээ алдана.

26 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

26.1.Энэ хуулийг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль эсхүл Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

27 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

27.1.Энэ хуулийг 2027 оны ... сарын ... -ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ